

Geneeskunde en Rechtswetenschap.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

De beslissingen van het Medisch Tuchtcollege te Amsterdam d.d. 30 Juni 1934.
Naar aanleiding van het op bldz. 3899 e.v. van het N. T. v. G. van 25 Augustus 1934 opgenomen artikel: „Twee beslissingen van het Medisch Tuchtcollege te Amsterdam d.d. 30 Juni 1934”, zou ik het volgende willen opmerken.

Afgezien van de bijzonderheden van de door het Tuchtcollege behandelde zaak en van het grootste gedeelte der beslissing, over welke feiten en beslissing ik hier geen oordeel wil vellen, geloof ik, dat het noodzakelijk is een krachtig protest te laten hooren tegen den gebezigten zin: „Een geneeskundige moet immers onder alle omstandigheden bereid zijn zijn diensten te verleen en de materiele belooning daarvoor moet pas in de tweede plaats komen”. Mijn grief is in het bijzonder gericht tegen de eerste helft van deze uitspraak. Daar de uitspraak van het Tuchtcollege ook in de lekenpers is overgenomen en daardoor aanleiding kan geven tot onjuiste inzichten bij het publiek, is het zeer noodzakelijk, dat tegen deze meening van het Tuchtcollege ernstig geprotesteerd wordt. Is werkelijk het geheele Tuchtcollege van meening, dat de vrijheid van den arts in het uitoefenen van zijn beroep zoo beperkt is, dat hij aan elken oproep moet voldoen of is misschien slechts een grooter of kleiner gedeelte die meening toegedaan en verwekt dit den schijn of het geheele College er zoo over denkt? Dat de uitspraak niet zoo geheel en al onaanvechtbaar is als men bij het oppervlakkig lezen ervan allicht denkt, blijkt reeds uit de toevoeging van Mr. SCHENCK: „De vraag, waar het hier om gaat, is of een arts wanneer hij geroepen wordt, ook verplicht is om hulp te verleen”.

Daar het hier betreft een zoo principieele quaestie, is het te betreuren, dat niet onmiddellijk in het N. T. v. G. van 1 September, het hoofdbestuur onzer Maatschappij krachtig is opgekomen voor de vrijheid van de artsen in het uitoefenen van hun beroep.

Daar wij allen vrijwel unaniem het in principe er over eens zijn, dat de patiënten vrije artsenkeuze moeten hebben, kan ook moeilijk nog een meningsverschil bestaan over de vraag, dat tegenover de vrije artsenkeuze de artsen het recht van vrije „patiëntenkeuze” moeten hebben, in zoverre, dat ze vrij zijn hun diensten voor een bepaalden persoon te weigeren. Die vrijheid wordt ons door het Amsterdamsche Tuchtcollege blijkbaar ontzegd. Ik wil hier nadrukkelijk buiten beschouwing laten die gevallen, waar in een zekeren omtrek slechts één arts woonachtig is of waar levensgevaar bestaat, want in deze beide gevallen mag geen enkel arts het verleen van zijn diensten weigeren. In deze gevallen kan van een vrije artsen- of patiëntenkeuze geen sprake zijn, om de eenvoudige reden, dat er geen keuze is. Bovendien is in geval van levensgevaar de arts niet alleen verplicht hulp te verleen als arts, maar soms nog eerder als mensch. In dat opzicht zijn zijn plichten even groot als die van ieder ander.

De vraag, waar het echter zuiver om gaat, is deze of een arts in een niet-spoedeisend geval de slaaf moet zijn van elk, die hem roept of, zooals men vaak zegt, ontbiedt. Het Tuchtcollege meent blijkbaar van wel. Ook in gevallen van opzettelijke wanbetaling, van onhebbelijke bejegening door den patiënt, van gebrek aan medewerking van den zieke of diens omgeving, e. d. ontzegt het Tuchtcollege ons het recht om onze hulp voor een dergelijken patiënt voortaan te weigeren, ook zelfs in die gevallen, waar den patiënt die weigering tijdig is medegedeeld en hij zich ruimschoots van andere medische hulp kon voorzien, doch dit niet verkoos te doen.

Het gaat hier, scherp gesteld, om deze vraag: „Is de arts evenals elk ander in onze maatschappij een vrij man, vrij in het geven van zijn hulp aan wien hij wil, of is hij een slaaf die gehoorzamen moet aan de grillen van a-sociaal optredende elementen?” en om het recht van vrije patiëntenkeuze, dat door de uitspraak van het Amsterdamsche Tuchtcollege dreigt ons ontnomen te worden.

Alkmaar, 1 September 1934.

J. J. BRUINS.

Daar het Tuchtcollege, evenmin als elk ander rechtscollege zijn beslissing, genomen in een speciaal geval waarover de klacht loopt, in het openbaar kan toelichten of bespreken, zal dr. BRUINS op zijn vragen en beschouwingen geen antwoord kunnen ontvangen. Toch scheen het ons goed diens opmerkingen hier af te drukken.

Mr. c^A. M. SCHENCK.

Het bloedonderzoek in Zweden. — Een praktische moeilijkheid van het onderzoek naar de bloedgroep is, dat de persoon wiens bloed men wil onderzoeken, niet gedwongen kan worden om daartoe zijn medewerking te verleenen.

In Zweden heeft een wet hierin verandering gebracht. Merkwaardig is de sanctie, welke daarbij is gesteld op het zich beschikbaar stellen voor het onderzoek; deze bestaat niet in een imperatieve ontzegging van den eisch, doch in een processueele dwangsom (*Ned. Juristenblad*, 1934, No. 29, bldz. 507).

De voorstelling bij scholieren van de begrippen „meineed” en „zweren”. — Reeds sedert jaren bestaat er belangstelling voor de vraag op welken leeftijd jeugdige personen tot de eedsaflegging moeten worden toegelaten. Om het feitenmateriaal over deze quaestie te vergrooten heeft de zenuwarts dr. o. REHM bij 446 scholieren van ongeveer 13 tot 18 jaar te Bremen een rondvraag gedaan; over de uitkomsten hiervan doet dr. VON SPRECKELSEN mededeeling in het *Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform* (1934, Heft 4/5, bldz. 235). De vragen luiden: 1. Was ist Meineid; 2. Was ist Falschheid; 3. Was ist schwören; 4. wird Meineid bestraft. Zij werden achtereenvolgens gesteld, zonder dat ze van tevoren door den onderwijzer (leeraar) waren besproken; de volgorde was gekozen om zooveel mogelijk het combinatievermogen uit te sluiten.

De eerste vraag gaf het gunstige resultaat van 63.6 pCt. voldoende antwoorden. Bij de tweede vraag echter was de uitkomst veel minder goed; uit slechts 19.5 pCt. bleek een ongeveer juiste voorstelling van het begrip „Falschheid”. Bijna 1/3 stelde dit gelijk met meineed. Verwondering kan dit niet wekken, daar men mag aannemen, dat ook een groot deel der volwassen Duitschers dit begrip niet kent. (De Deutsche wet onderscheidt „Meineid” en „Falschheid”. Voor den eersten is, evenals voor ons begrip meineed een voorwaarde, dat *met opzet* een valsche verklaring is afgelegd; het element van opzet ontbreekt bij den „Falschheid”. Ref.)

Ook de beantwoording der derde vraag „wat is zweren” bood groote moeilijkheden; slechts bij betrekkelijk weinigen vinden we in het antwoord het formeele element (opsteken der rechter hand, nazeggen van de eedsformule), de plechtige verzekering en het objectieve element (de verklaring of belofte vereenigd. Bevredigend was slechts 59.2 pCt. der antwoorden, waarop de eed betrekking heeft).

Het gunstigst is het antwoord op de vierde vraag „is meineed strafbaar”, uitgevallen. 89.9 pCt. der antwoorden was goed (ja), 4.3 pCt. fout (neen); de overige gaven geen antwoord of vulden in het niet te weten. Opmerkelijk is, dat slechts 373 scholieren de vraag wat meineed is, zóó hadden beantwoord dat daaruit de strafbaarheid daarvan te verklaren was, doch dat toch 401 scholieren aangaven, dat meineed strafbaar is. Hieruit volgt, dat zij dikwijls onduidelijke voorstellingen gehad moeten hebben.

Bij een vergelijking van de antwoorden naar de verschillende groepen van scholen blijkt een hogere graad van ontwikkeling bij de leerlingen der hogere scholen te bestaan dan bij die der overige scholen.

De schrijver komt tot de slotsom, dat de uitkomst der rondvraag tamelijk bevredigend is.

Mr. c^A. M. SCHENCK.